

Nr 384.

Av herr **Kristensson**, *angående utredning av frågan om återinförande av värdebrevbäringen.*

I anledning av kunglig skrivelse av den 27 februari 1942 avskaffades från och med den 1 augusti 1942 den i Stockholm, Göteborg och Malmö förekommande så kallade värdebrevbäringen, d. v. s. den utdelning av rekommenderade och assurerade småförsändelser samt utbetalning av vissa postanvisnings- och postgiromedel, som skett genom brevbärares försorg.

Värdebrevbäringen infördes i det svenska postverket med stöd av kungl. brevet av den 12 november 1872, varför det var en gammal institution, som försvann i och med den indragning härav, som skedde på initiativ av besparingsberedningen — alltså icke på förslag av generalpoststyrelsen.

Det huvudsakliga syftet med avskaffandet var att möjliggöra en besparing i löner m. m. för postverket, medan man fäste mindre avseende vid den försämring i verkets kundtjänst, som detta innebar.

Det må här erinras om att stora betänkligheter av skilda slag framfördes redan vid utredningen i frågan. Sålunda hävdades från tjänstemannahåll, att den föreslagna åtgärden skulle betyda, att en stor grupp av den s. k. lägre tjänstemannakategorien inom postverket skulle få försämrade befordringsutsikter. Värdebrevbärartjänsterna (lönegrad A 7) hade ju dittills betytt en möjlighet att efter en långvarig och anmärkningsfri tjänstgöring få en löneförhöjning vid femtioårsåldern med åtföljande förbättrade pensionsutsikter. — Förutom dessa rent ekonomiska synpunkter hävdades också, att värdebrevbäringen var en mycket lämplig form att minska dessa äldre tjänstemäns arbetsbörda, som är väl hård, om man tar hänsyn till de tunga postväskorna och storstädernas höghusbebyggelse.

Då och sedermera påtalades även i dagspressen dessa och andra konsekvenser av värdebrevbäringens slopande, varvid särskilt framhölls det ökade antal postförbrytelser, som möjliggjorts genom aviseringsförfarandet, vilket otvivelaktigt inneburit ökade risker för dylika brott i jämförelse med den enligt erfarenheten nästan riskfria värdebrevbäringen.

Indragningen av värdebrevbäringen har medfört stora svårigheter även för en stor del av allmänheten, särskilt de privatpersoner och mindre företagare, hantverkare, fria yrkesutövare och andra, som endast i undantagsfall ha något bud att anlita för dylika ändamål. För dessa har åtgärden i fråga ofta medfört delvis kännbara förluster av arbetstid, något som är så mycket olägligare som speciellt företagargruppens tid ändå blivit ganska

ansträngd i samband med bristen på arbetskraft. Även ur nationalekonomisk synpunkt måste värdebrevbäringens indragning anses olämplig, eftersom säkerligen ett mycket anseeligt antal dyrbara arbetstimmar går till spillo för de företagare och andra, som nu tvingas att själva hämta och kanske vänta på sina värdeförsändelser i postköerna. Den tid som åtgår härför står i uppenbar disproportion till det antal arbetstimmar, som tidigare användes av värdebrevbärarna för ifrågavarande utbäring.

Generalpoststyrelsen yttrade i ärendet bl. a.: »För egen del vill generalpoststyrelsen såsom sammanfattning av vad här ovan anförts uttala, att värdebrevbäringen måste anses vara av värde för vissa grupper av korrespondenter, även om, främst genom tillkomsten av flera postanstalter i de städer, där sådan brevbäring är anordnad, fördelarna numera kunna anses vara av mindre betydelse än tidigare. Även för arbetsgången på postanstalterna är värdebrevbäringen till nytta genom den avlastning den innebär icke blott för kassaexpeditionerna utan även med hänsyn till utrymmet på postanstalterna. I vad angår personalens utnyttjande har det ur tjänstens synpunkt varit fördelaktigt att kunna använda äldre brevbärare i den mindre ansträngande värdebrevbäringen. Utsikten att småningom kunna vinna någon befordran över den ursprungliga rekryteringsgraden har för den personal, som här är i fråga, utgjort en tillgång, som även ur tjänstens synpunkt är värd beaktande.»

De framställningar till regeringen, som sedermera under de gångna åren gjorts från olika näringsorganisationers sida, ge vid handen, att ett återinförande av värdebrevbäringen är välbehövligt ur näringslivets synpunkt. Detta i förening med bl. a. de sociala aspekterna på brevbärarkårens problem bör vara skäl till en allsidig omprövning av frågan om ett återinförande av värdebrevbäringen. Därvid bör även prövas frågan om utsträckning av värdebrevbäringen till orter, där den tidigare inte förekommit.

Med anledning av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en utredning av frågan om återinförande av värdebrevbäringen.

Stockholm den 23 januari 1946.

Filip Kristensson.